

رمزگشایی از یک ادعای جنجالی

پشت پرده عقب نشینی ترامپ از ادعایی پرحاشیه

دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا از برنامه های ادعایی خود برای تغییر نام جعلی «خلیج فارس» عقب نشینی کرده است. امواج میدیا مدعی شد؛ این چرخش ناگهانی پس از واکنش تند و کم سابقه رسانه ها و مقامات ایرانی از طیف های مختلف سیاسی صورت گرفت؛ واکنشی که با هشدارهایی درباره بروز موجی از ملی گرایی در ایران همراه بود.

◀ **تاریخ را بدلازل نمی توان خرید**

به ادعای این وبگاه، این جنجال گمانه زنی های متعددی را برانگیخت. یک تحلیلگر باسابقه سیاسی در ایران که نخواست نامش فاش شود، به امواج میدیا گفت: «به من این طور القا شده بود که ترامپ قصد داشت اعلامیه مهمی درباره ایران ارائه دهد، احتمالاً در مورد دیدار با مسعود پرنشکیان در عربستان سعودی.»

به گفته این منبع، «ممکن است انتشار خبر ادعایی تغییر نام جعلی این اعلامیه را تخریب کرده باشد. واکنش بسیار شدید و غیرمنتظره مقام های ایرانی که به نظر نمی رسید صرفاً برای تغییر یک نام باشد به تیم ترامپ منتقل شد. مدرک محکمی ندارم، اما چنین برداشتی دارم.» هفته گذشته مقامات ایرانی از سراسر طیف های سیاسی به طور متحد خبرهای مربوط به قصد ادعایی و مفرضیانه ترامپ را محکوم کردند.

این جنجال درست در آستانه سفر ترامپ به عربستان سعودی، قطر و امارات متحد عربی رسانه ای شد. این واکنش ها پس از گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس در تاریخ ۷ مه منتشر شد؛ گزارشی که به نقل از مقاماتی ناشناس در دولت آمریکا مدعی شده بود ترامپ قصد دارد در جریان سفر خود به شبه جزیره عربستان، تغییر نام جعلی و ادعایی برای خلیج فارس را اعلام کند. همزمان عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، در شبکه ایکس (توییتر) این اقدام را «خصمانه» خواند و تأکید کرد که خلیج فارس نامی تاریخی و به رسمیت شناخته شده در سطح بین المللی است. او هشدار داد که چنین اقدام تحریک آمیزی، «ایرانیان را هر گرایش سیاسی را در ایران، آمریکا و سراسر جهان متحد خواهد کرد.»

محمد باقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، در توییتر نوشت که در کتابخانه مجلس آن قدر نقشه تاریخی از خلیج فارس وجود دارد که «برای هر سیاستمدار متوجه یکی اهدا شود. شاید کفش و لباس را بتوان با دلار و درهم خرید، اما تاریخ و جغرافیا فروشی نیست.» ستار هاشمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز تأکید کرد که «تاریخ و میراث را نمی توان با زورگویی و معامله های سیاسی تغییر داد.» عباس صالحی امیری، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، گزارش این خبرگزاری را «اخبار جعلی» احتمالی در بجهیحه مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا دانست و تأکید کرد که «خلیج فارس با معامله های سیاسی تغییر نام نخواهد داد»؛ کنایه ای به سناریوهای پشت پرده، رسانه ها نیز این موضوع را بخشی از کارزار کسب قدرت ادعایی آمریکا علیه ایران معرفی کردند.

◀ **عقب نشینی ترامپ**

خبرگزاری فارس، این اقدام رتلاشی «شیطانی» برای جلب رضایت متحدان عرب پیش از انعقاد قراردادهای تسلیحاتی توصیف کرد. خبرگزاری آنا (ANA) رویکرد تحلیلی تری اتخاذ کرد و نوشت که این جنجال احتمالاً با هدف تخریب تلاش های اخیر دیپلماتیک ایران برای نزدیکی به کشورهای عربی حوزه خلیج فارس صورت گرفته است.

نویسنر خبر ادعایی آسوشیتدپرس را زیر سؤال برد و آن را احتمالاً «عملیاتی روانی» برای سنجش واکنش ها دانست. مصطفی نجفی، تحلیلگر سیاسی، هشدار داد که تغییر نام احتمالی به نامی جعلی می تواند تنش ها میان ایران و امارات متحده عربی بر سر جزایر مورد مناقشه را تشدید کند. پس از انتشار گزارش ادعایی آسوشیتدپرس، ترامپ اعلام کرد که هنوز تصمیمی در این خصوص نگرفته است.

او در تاریخ ۸ مه در گفت وگو با خبرنگاران مدعی شد: «باید در این مورد تصمیم گیری کنم. نمی خواهم احساسات کسی را جرحه دار کنم. نمی دانم آیا واقعاً احساسات جریحه دار خواهد شد یا نه.

او در تاریخ ۸ مه در گفت وگو با خبرنگاران مدعی شد: «باید در این مورد تصمیم گیری کنم. نمی خواهم احساسات کسی را جرحه دار کنم. نمی دانم آیا واقعاً احساسات جریحه دار خواهد شد یا نه.

شبه جزیره عربستان طی کرده ای، تفاوت ندارد.»
جدال بر سر نام «خلیج فارس» یکی از حساس ترین نقاط تنش ژئوپلیتیک در منطقه است که ریشه در تاریخ کهن و رقابت های قدرت در دوران معاصر دارد. اصطلاح «خلیج فارس» از زمان یونان و روم باستان تاکنون به کار رفته و ایران آن را بخشی جدایی ناپذیر از هویت تمدنی خود می داند. با این حال، کشورهای عربی به ویژه در دوران اوج پان عربیسم در دهه ۱۹۶۰ اصطلاح جعل را ترویج کردند که به مناقشه ای دیپلماتیک منجر شده و تا امروز ادامه دارد. ایران در دفاع از این نام تاریخی همواره مواضع سرسختانه ای داشته و حتی در سال ۲۰۱۲ گوگل را به دلیل حذف واژه «Persian» از نقشه های خود تهدید به پیگرد قانونی کرد. به دنبال جنجال اخیر نیز مقامات ایرانی بار دیگر تهدید به اقدام حقوقی کرده اند.

هر ساله در ۳۰ آوریل، «روز ملی خلیج فارس» در ایران گرامی داشته می شود. در دوره نخست ریاست جمهوری ترامپ (۲۰۱۷-۲۰۲۱)، او در یک سخنرانی در سال ۲۰۱۷ از اصطلاح جعلی استفاده کرد که واکنش فوری مقامات ایرانی را به دنبال داشت. حسن روحانی، رئیس جمهور وقت ایران، در پاسخ به این اقدام گفت: «ترامپ باید جغرافیا یاد بگیرد.» انتشار گزارش ادعای آسوشیتدپرس با سفر ترامپ به شبه جزیره عربستان، این تصور را تقویت می کند که این اقدام با منافع کشورهای عربی حوزه خلیج فارس همسو بوده و آزمونی برای سنجش خطوط قرمز ایران در زمینه هویت تاریخی و نفوذ منطقه ای به شمار می رود. اتخاذ تصمیم رسمی برای استفاده از عنوان جعلی می تواند به شعله ور شدن احساسات ملی گراییانه در ایران منجر شود و مسیر دیپلماسی را پیچیده تر کند. چنین اقدامی از سوی کاخ سفید ممکن است موضع تهران در مذاکرات هسته ای را سخت تر کند.

دکتر بهمن آرمان در گفت وگو با «آرمان ملی»:

ساخت آزادراه درگیر بوروکراسی است

فرصت های زیادی برای ساماندھی

ترازیت کشور از دست رفته است

نداشتن جاده های مناسب هزینه زیادی

به کامیون داران تحمیل می کند

کرایه های پایین، هزینه های بالای تعمیرات و عوارض جاده ای، عامل به بن بست رسیدن حمل و نقل می دانند. قالیباف رئیس مجلس اما به این ماجرا واکنش نشان داد. وی با اشاره به مشکلات و مطالبات این روزهای کامیون داران و رانندگان کامیون ها، خاطرنشان کرد: این قشر که جزو حلقه های مؤثر جریان تولید و تأمین کالا در کشور هستند با مشکلات متعددی از جمله نبود خودروی مناسب و بهینه، گرانی کامیون، گرانی قطعات و لوازم، مشکلات بیمه ای، توزیع ناعادلانه بار و مسائل مختلف دست و پا می کنند. در حالی که در شرایط سخت به وظیفه مهم خود نسبت به مردم عمل کرده اند، ضرورت دارد با تصمیمات و اقدامات فوری و مؤثر به مشکلات آنها رسیدگی شود. به همین دلیل «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی مهم ترین چالش های حمل و نقل در ایران با دکتر بهمن آرمان اقتصاددان گفت وگو کرده که در ادامه می خوانید.

آرمان ملی- احسان انصاری: در روزهای اخیر رانندگان کامیون در شهرهای مختلف در پایانه های باربری تجمع و به سیاست جدید دولت اعتراض کرده اند. بر اساس مصوبه هیات وزیران، از تیرماه ۱۴۰۴، گازوئیل یا سه نرخ عرضه خواهد شد. نرخ سهمیه ای ۳۰۰ تومان برای ناوگان فعال با بارنامه برخط. نرخ نیمه بارانه ای (نصف قیمت خرید از پالایشگاه ها، حدود ۲۸۵۰۰ تومان) برای مصرف تا ۴۰ درصد بیش از سهمیه و نرخ آزاد (بر اساس قیمت فوب خلیج فارس، حدود ۴۲۰۰۰ تومان) برای مصرف بالایاتر. کامیون داران به مصوبه ی جدید اعتراض دارند و می گویند این طرح برای رانندگان شهری یکسانی که با بارنامه های منظم ندارند، تبعات سنگینی دارد. بعضی از رانندگان می گویند حتی با گازوئیل ۳۰۰ تومانی هم کرایه ها کفاف هزینه ها را نمی داد، حالا با نرخ های چندین هزار تومانی، مجبورند کامیون را بخواایند. رانندگان افزایش قیمت سوخت را در کنار

بخش خصوصی، البته بخش خصوصی و به صورت خاص شرکت شالوده دو آزادراه در کشور ساخت. یکی از این آزادراه ها از خرم آباد به اندیمشک و دیگری آزادراه ساوه به سلفچگان بود. این در حالی است که در شرایط کنونی هیچ تمایلی از سوی بخش خصوصی برای ساخت آزادراه ها وجود ندارد.

◀ **چرا بخش خصوصی تمایلی برای این کار ندارد؟**

دلیل اصلی این موضوع این است که سرمایه گذاری بخش خصوصی در زمینه ساخت آزادراه از سودآوری لازم برخوردار نیست. در همه کشورهای جهان تعیین نرخ پرداخت عوارض در آزادراه ها توسط شرکت سازنده انجام می شود و نه دولت. این در حالی است که در ایران این کار توسط دولت انجام می شود و به همین دلیل شرکت های سرمایه گذاری تمایلی برای سرمایه گذاری برای ساخت آزاد راه در کشور ندارند. نکته دیگر اینکه ساخت آزادراه در ایران درگیر بروکراسی اداری و قوانینی است که در این زمینه تدوین شده است. به عنوان مثال آزادراهی که فلات مرکزی ایران را به بندر امام به عنوان بزرگ ترین بندر ایران که در حدود ۴۳ درصد از مبادلات تجاری کشور را انجام می دهد در حدود ۱۲۵۰ کیلومتر است. این در حالی است که اگر آزادراه جدیدی ساخته شود این فاصله ۱۲۵۰ کیلومتری به ۴۱۶ کیلومتر کاهش پیدا می کند، در شرایط کنونی استان های فلات مرکزی ایران مانند کرمان، یزد، خراسان جنوبی و حتی سیستان و بلوچستان راهی به بندرعباس ندارند. در شرایط کنونی هزینه حمل هر تن فولاد از اصفهان به بندرعباس در حدود ۲۰ دلار است. این ۲۰ دلار نیز به دلیل نداشتن آزادراه یا خط آهن تندر از جیب ملت برداشته می شود. این در حالی است که فولاد خوزستان که در ۷۵ کیلومتری بندر امام قرار دارد تنها ۲/۵ دلار برای حمل و نقل هر تن فولاد باید هزینه کند. از سوی دیگر کریدور شرق به غرب به دلیل عدم تمایل روسیه به نتیجه نرسیده است. کشورهای آسیای میانه معادن فراوان دارند اما چون به دریا راه ندارند، تنها راه ارتباطی آنها از طریق روسیه است. روسیه نمی خواهد راه جایگزین پیدا کنند.

◀ **کامیون دارانی که به وضعیت خود معترض هستند بجز وضعیت نامناسب جاده ها مطالبات دیگری نیز مانند ساماندھی وضعیت سوخت دارند. در این زمینه چه باید کرد؟**

واقعیت این است که در دهه های گذشته فرصت های زیادی برای ساماندھی وضعیت ترازینی کشور از دست رفته و دلیل اصلی آن نیز داشتن اولویت های دیگر بوده است. این وجود به دلیل اینکه در ایران و در برخی مناطق خاص می توان در هر ۱۲ ماه سال کار کرد می توان خیلی سریع این چالش ها را مرتفع کرد. در کشورهای اروپایی خطوط راه آهن زیادی وجود دارد به شکلی که حتی به روستاها نیز راه دارند. با این وجود در این کشورها حمل و نقل اغلب توسط کامیون صورت می گیرد. تنها موردی که مواد معدنی نیاز به حمل و نقل داشته باشد از قطار استفاده می کنند. دلیل این موضوع نیز این است که هزینه حمل و نقل با کامیون ارزان تر است. بدون تردید در جهان امروز راه های ارتباطی از اهمیت زیادی

مصطفی پور محمدی:

مذاکره میدان رقابت برای گرفتن حق است

سال پیش در مرکز اسناد، کتابی چاپ کردم که بر اساس آن، از ابتدای انقلاب تا دو سال پیش، بیش از ۲۰۰۰ تحریم علیه ما اعمال شده است. آیا باید اجازه بدهیم این روند ادامه پیدا کند یا باید در برابر آن مبارزه کنیم؟ شاید در برخی جاها زورمان نرسد اما در بعضی نقاط هم می توانیم مؤثر باشیم. ما ایرانی ها ضرب المثل جالبی داریم: «یک موز خرس کنند غنیمت است!» یعنی حتی اگر خرس به شما حمله کند و نتوانی شکستش بدهی، اگر بتوانی یک ضربه بزنی و یک مشت مویش را بکنی، همان هم غنیمت است. پورمحمدی تصریح کرد: نباید منفعل، ترسو و یا خودشان حصار بکشند و در خودشان فرو برونند. وی ادامه داد: پس ما هم باید فشارها را بیشتر کنیم، محدودیت ها و تحریم ها را افزایش دهیم و عرصه را تنگ تر کنیم. آیا باید بنشینیم و هر روز تحریم جدیدی را تحمل کنیم؟ می دانید تا الان چند تحریم علیه ایران وضع شده؟ ما دو فعال می داشت.

یادداشت

دیپلماسی خرید

محمد حسین واحدی

کارشناس ارشد

اندیشه سیاسی

ترامپ در گفت وگو با مجله تایم گفت: «همه ما خواهان معامله هستیم اما من فروشگاهی بزرگ هستم.» این جمله به خوبی ذهنیت او را از سیاست نشان می دهد، چرا که او غیرقابل پیش بینی به نظر می رسد و تصمیماتی می گیرد که تحلیلگران را شگفت زده می کند. ترامپ سیاست خارجی مختص به خود را اتخاذ کرده است؛ سیاستی که در آن بسیاری از متحدان سنتی آمریکا نقشی کم رنگ دارند. او خود را به عنوان تصمیم گیرنده نهایی می بیند و تابع هیچ کس نیست، به جز گروه خاصی مانند ایلان ماسک و صاحبان شرکت های چندملیتی که نفوذ زیادی بر او دارند. سیاست خارجی ترامپ مبتنی بر محاسبه هزینه و فایده بر اساس اصول تجاری است. اگر او احساس کند که اتحاد با کشوری به نفع ایالات متحده نیست، از آن فاصله می گیرد. به عنوان مثال، او کراین را می توان نام برد که به کمک های نظامی آمریکا متکی بود. ترامپ سعی کرد از او کراین دوری کند و به سمت روسیه گرایش پیدا کند. او از زلنسکی خواست منابع معدنی اوکراین را در قبال کمک های آمریکا ارائه دهد. این اقدام ترس و نگرانی زیادی را در میان متحدان اروپایی ایالات متحده ایجاد کرد، چرا که او پیش تر به انتقاد از ناتو پرداخته و خواستار نابودی آن شده بود. برای ترامپ، اروپا و متحدانش هیچ اهمیتی ندارند و حتی بروی کالاهای اروپایی و کانادایی تعرفه بست. تنها کشوری که در اروپا به نظر می رسد رابطه خوبی با آن دارد، ایتالیا است. ایتالیا به عنوان محل برگزاری مذاکرات ایران و آمریکائیز انتخاب شد، در حالی که اروپا و ژانسی انرژی سعی داشتند نقش خود را در مذاکرات ایفا کنند. جورجیا ملونی به عنوان شخصیت منتخب ترامپ در ایتالیا شناخته می شود. در خاورمیانه، ترامپ رفتاری مشابه با اروپا داشت، اما با ایجاد اتحادهای بزرگ و بزرگ و بزرگ. در جریان سفر خود به قطر، او یک هواپیمای مجلل و بزرگ از خاندان سلطنتی قطر هدیه گرفت. علاوه بر این، قطر و آمریکا قراردادی به ارزش ۲۰۱ تریلیون دلار امضا کردند که شامل این موارد می شود: ۱۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری در یک تأسیسات نظامی آمریکایی، خرید ۴۲ میلیارد دلار سلاح، خرید ۲۱۰ جت بوئینگ برای قطر ایرویز، قرارداد ۳ میلیارد دلاری برای قطر جهت دستیابی به فناوری دفاع پهپادی؛ اما در عربستان، ترامپ قراردادی نزدیک به یک تریلیون دلار منعقد کرد که شامل: ۶۰۰ میلیارد دلار، ۱۲۵۰ معامله دیگر به ارزش ۳۰۰ میلیارد دلار با مشارکت سرمایه گذاران؛ توافق ۱۴۲ میلیارد دلاری سعودی برای خرید تجهیزات نظامی از آمریکا و در امارات متحده عربی؛ ترامپ قرار است شهری مبتنی بر هوش مصنوعی ایجاد کند و طی ده سال آینده امارات، ۴۰ تریلیون دلار در آمریکا سرمایه گذاری کند. همچنین، قرارداد ۲۰۰ میلیارد دلاری دیگری با امارات منعقد شده است. در سوریه، قضیه متفاوت بود؛ ترامپ با دهن کجی به اسرائیل، تمام تحریم های سوریه را برداشت. به نظر می رسد که او این تحریم ها را به عرب ها فروخته است، چرا که عرب ها تصمیم به سرمایه گذاری در سوریه گرفته اند. در نشست ترامپ در عربستان سعودی، احمد الشرع نیز حضور داشت و ترامپ با او عکس گرفت. ترامپ در نقاط دیگر دنیا نیز به خرید گرینلند و کانادا اشاره کرده است. واقعاً می توان گفت که ترامپ یک فروشنده بزرگ است.

خبر

هدف گذاری ۲۰ میلیارد دلاری تجارت ایران و عمان

رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عمان درباره دستاوردها و نتایج سفر اخیر رئیس جمهوری ایران و هیات همراه به عمان اظهار داشت: هیاتی متشکل از ۹۰ نفر از فعالان بخش خصوصی ایران دکتر یزشکیان را در این سفر همراهی کردند که این افراد اکنون با عمان ارتباط تجاری دارند یا به دنبال ایجاد چنین ارتباطی هستند. جمال رازقی جهرمی گفت: در روز اول این سفر، همایش سرمایه گذاری مشترک با حضور وزیر صنعت و تجارت عمان برگزار شد، همچنین دیدارهایی میان تجار ایرانی و عمانی انجام گرفت که طی آن برخی از فعالان اقتصادی مسائل و مشکلات خود را مطرح کردند. به گفته وی، در روز دوم نشست با حضور رئیس جمهور، وزرای ایرانی و رئیس کل بانک مرکزی برگزار شد. رازقی جهرمی با اشاره به روابط دیرینه و عمیق سیاسی بین دو کشور، از ضعف روابط تجاری بین دو کشور انتقاد کرد و با: وجود رشد بین ۴۰ تا ۶۰ درصدی تجارت در سه سال اخیر، حجم مبادلات ایران و عمان هنوز به ۳ میلیارد دلار نمی رسد که معادل یک هشتم تجارت ایران با برخی کشورهای حاشیه خلیج فارس است. وی را اندازی یک نهاد مالی مشترک در عمان طی یک ماه آینده برای حل مشکلات نقل و انتقال پول و تسهیل مبادلات بانکی، برقراری خط کشنترایی مستقیم بین چابهار و عمان را از اقدامات عملی برای تسهیل تجارت بین دو کشور برشمرد.